

מסכת תענית

פרק ג

א. סדר תעניות אלו האמור, ברביעה ראשונה. אבל צמחים
ששנו, מתריעין עליהם מיד. וכן שפסקו גשמים בין גשם לגשם
ארבעים יום, מתריעין עליהם מיד, מפני שהיא מפת בצרת:

ב. ירדו לצמחין אבל לא ירדו לאילן, לאילן ולא לצמחים, לזה
ולזה אבל לא לבורות לשיחין ולמערות, מתריעין עליהן מיד:

ג. וכן עיר שלא ירדו עליה גשמים, דכתיב (עמוס ד) והמטרתי
על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר, חלקה אחת תמטיר וגו',
אותה העיר מתענה ומתרעת, וכל סביבותיה, מתענות ולא
מתריעות. רבי עקיבא אומר, מתריעות ולא מתענות:

ד. וכן עיר שיש בה דבר או מפלג, אותה העיר מתענה ומתרעת,
וכל סביבותיה מתענות ולא מתריעות. רבי עקיבא אומר, מתריעות
ולא מתענות. איזהו דבר, עיר המוציאה חמש מאות רגלי, ויצאו

מִמָּנָה שְׁלִשָּׁה מֵתִים בְּשִׁלְשָׁה יָמִים זֶה אַחֵר זֶה, הֲרִי זֶה דָּבָר. פְּחוּת
מִכָּאן, אֵין זֶה דָּבָר:

ה. עַל אֵלֹו מִתְרִיעִין בְּכָל מָקוֹם, עַל הַשְׁדָּפוֹן וְעַל הַיִּרְקוֹן, עַל
הָאֲרָבָה וְעַל הַחֲסִיל, וְעַל הַחֲזִיה רָעָה וְעַל הַחֲרָב, מִתְרִיעִין עָלֶיהָ,
מִפְּנֵי שֶׁהִיא מְכָה מְהֵלָכֶת:

ו. מַעֲשֶׂה שֶׁיֵּרְדוּ זִקְנִים מִירוּשָׁלַיִם לְעָרֵיהֶם, וְגִזְרוּ תַעֲנִית עַל
שְׁנֵרָאָה כְּמֵלֵא פִי תַנּוּר שְׁדָפוֹן בְּאִשְׁקָלוֹן. וְעוֹד גִּזְרוּ תַעֲנִית עַל
שְׂאֲכָלוֹ זֵאֲבִים שְׁנֵי תִינוּקוֹת בְּעֶבֶר הַיֵּרֶדָן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, לֹא עַל
שְׂאֲכָלוֹ, אֲלֹא עַל שְׁנֵרָאָה:

ז. עַל אֵלֹו מִתְרִיעִין בְּשַׁבָּת, עַל עִיר שֶׁהִקִּיפוּהָ גוֹיִם אוֹ נָהָר, וְעַל
הַסְפִּינָה הַמְטָרֶפֶת בָּיִם. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, לְעֲזָרָה וְלֹא לְצַעֲקָה. שְׁמַעוֹן
הַתַּמָּנִי אוֹמֵר, אֵף עַל הַדָּבָר, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֻכָּמִים:

ח. עַל כָּל צָרָה שֶׁלֹא תִבָּא עַל הַצָּבוּר, מִתְרִיעִין עָלֶיהָ, חוּץ מִרֹוב
גִּשְׁמִים. מַעֲשֶׂה שֶׁאָמְרוּ לוֹ לְחוּנֵי הַמַּעֲגָל, הַתַּפְּלִל שֶׁיֵּרְדוּ גִשְׁמִים.
אָמַר לָהֶם, צֵאוּ וְהִכְנִיסוּ תַנּוּרֵי פָסְחִים, בְּשִׁבִיל שֶׁלֹא יִמּוּקוּ.
הַתַּפְּלִל, וְלֹא יֵרְדוּ גִשְׁמִים. מָה עָשָׂה, עַג עוֹגָה וְעֶמֶד בְּתוֹכָהּ, וְאָמַר
לְפָנָיו, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּנִיךָ שָׁמוּ פָנִיהֶם עָלַי, שְׂאֵנִי כְּכֹן בֵּית
לְפָנֶיךָ. נִשְׁבַּע אֲנִי בְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל שְׂאֵנִי זֶז מִכָּאן, עַד שֶׁתִּרְחַם עַל

בְּנֵיהֶם. הִתְחִילוּ גִשְׁמִים מִבְּטָפִין. אָמַר, לֹא כֹךְ שְׁאַלְתִּי, אֲלֵא גִשְׁמֵי
בוֹרוֹת שִׁיחִין וּמַעְרוֹת. הִתְחִילוּ לִירֹד בְּזַעַף. אָמַר, לֹא כֹךְ שְׁאַלְתִּי,
אֲלֵא גִשְׁמֵי רָצוֹן, בְּרָכָה וּנְדָבָה. יָרְדוּ כְּתֻקָּנוֹ, עַד שִׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל
מִירוּשָׁלַיִם לְהֵר הַבַּיִת מִפְּנֵי הַגִּשְׁמִים. בָּאוּ וְאָמְרוּ לוֹ, כָּשֵׁם
שֶׁהִתְפַּלַּלְתָּ עֲלֵיהֶם שִׁירְדוּ כֹךְ הִתְפַּלֵּל שִׁילְכוּ לָהֶן. אָמַר לָהֶן, צֵאוּ
וִירְאוּ אִם נִמְחַת אָבוֹן הַטּוֹעִים. שָׁלַח לוֹ שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטָּח, אֶלְמָלֵא חוֹנִי
אֶתָּה, גּוֹזְרָנִי עָלֶיךָ נְדוּי. אָבֵל מָה אַעֲשֶׂה לָּךְ, שְׁאֶתָּה מִתְחַטֵּא לִפְנֵי
הַמָּקוֹם וְעוֹשֶׂה לָּךְ רָצוֹנְךָ כִּבֵּן שֶׁהוּא מִתְחַטֵּא עַל אָבִיו וְעוֹשֶׂה לוֹ
רָצוֹנוֹ. וְעָלֶיךָ הַכָּתוּב אוֹמֵר (מִשְׁלֵי כג), יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל
יולדתך:

ט. הָיוּ מִתְעַנִּין וְיָרְדוּ לָהֶם גִּשְׁמִים קֹדֶם הַגֶּזֶז הַחֲמָה, לֹא יִשְׁלִימוּ.
לְאַחַר הַגֶּזֶז הַחֲמָה, יִשְׁלִימוּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, קֹדֶם חֲצוֹת לֹא
יִשְׁלִימוּ, לְאַחַר חֲצוֹת יִשְׁלִימוּ. מַעֲשֶׂה שֶׁגָּזְרוּ תַעֲנִית בְּלוֹד, וְיָרְדוּ
לָהֶם גִּשְׁמִים קֹדֶם חֲצוֹת. אָמַר לָהֶם רַבִּי טַרְפוֹן, צֵאוּ וְאָכְלוּ וּשְׁתּוּ
וְעָשׂוּ יוֹם טוֹב. וְיָצְאוּ וְאָכְלוּ וּשְׁתּוּ וְעָשׂוּ יוֹם טוֹב, וּבָאוּ בֵּין הָעֶרְבִים
וְקִרְאוּ הִלֵּל הַגָּדוֹל: